

Od strony ulicy

Gdyński poradnik dobrych
praktyk remontowych

Od strony ulicy

Gdyński poradnik dobrych
praktyk remontowych

Spis treści

Wstęp – **9**

Słownik pojęć – **10**

7 kroków przed rozpoczęciem remontu lub prac budowlanych – **12**

Czy to wymaga zgłoszenia, czy projektu budowlanego? – **14**

Remont budynku – **18**

 Kolorystyka budynku – **22**

 Stolarka okienna i drzwiowa – **24**

 Obszary i budynki chronione konserwatorsko – **26**

Schody, podjazd, wejścia do budynków – **28**

Remont klatki schodowej – **30**

Rozbudowa, nadbudowa budynku – **32**

Ogrodzenia – **34**

 Ogrodzenia dla zabudowy wielorodzinnej – **36**

 Ogrodzenia dla zabudowy jednorodzinnej – **37**

Dachy – **38**

Garáže, budynki gospodarcze, techniczne – **40**

Wiaty śmietnikowe – **42**

Nawierzchnie – **44**

Szyldy i reklamy – **46**

Wolnostojący pawilon handlowy – **48**

Elementy małej architektury – **50**

Elementy infrastruktury technicznej – **52**

Zieleń – **54**

Przydatne kontakty – **58**

„Lepiej użyć gumki na papierze niż młota na placu budowy.”

– Frank Lloyd Wright

Szanowni Państwo!

Obowiązkiem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb danej wspólnoty samorządowej. Jej mieszkańcy mają wspólne wymagania związane z zapewnieniem odpowiednich warunków do życia. Dlatego jednym z podstawowych zadań gminy jest dbanie o ład przestrzenny. Zatem to gmina sporządza miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, wydaje pozwolenia na budowę i decyzje budowlane oraz przyjmuje zgłoszenia robót budowlanych. To Miasto zatrudnia ekspertów różnych dyscyplin, by dbali o wysoki poziom rozwiązań planistycznych, architektonicznych, plastycznych oraz o ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków.

Poradnik ten jest elementarzem aktualnie obowiązujących przepisów prawa oraz głównych kierunków polityki miasta w zakresie ładu przestrzennego. To podstawowa wiedza o tym jak wykonać remont zgodnie z przepisami, gdzie załatwić formalności, uzyskać fachową wiedzę i poradę oraz o czym należy pamiętać, by nie popełniać błędów podczas prac. Nawet drobne, źle wykonane remonty mogą wpłynąć negatywnie na wizualny odbiór obiektu lub budowli oraz oddziaływać deprymująco na ulicę, dzielnicę czy szeroko rozumianą przestrzeń miejską. Złe decyzje dotyczące utrzymania lub naprawy zabytków mogą zniszczyć je nieodwracalnie.

Stosując się do wytycznych tej publikacji, unikną Państwo często popełnianych błędów i sprawnie zrealizują projekt. Zyska nie tylko kondycja techniczna nieruchomości ale także jej estetyka. Rolą poradnika jest bardzo ważny element kształtowania świadomości obywatelskiej w zakresie ładu przestrzennego i zasad estetyzacji.

Publikację tę kierujemy do mieszkańców Gdyni a w szczególności do właścicieli nieruchomości, zarządców nieruchomości, wspólnot i zrzeszeń mieszkaniowych oraz spółdzielni mieszkaniowych i deweloperów. Wszyscy jesteśmy odpowiedzialni za naszą wspólną przestrzeń miejską.

Jacek Piątek
Plastyk Miasta

Stownik pojęć

Decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu – decyzja ustalająca warunki zmiany sposobu zagospodarowania terenu poprzez budowę obiektu budowlanego lub wykonanie innych robót budowlanych;

Decyzja konserwatorska – administracyjne pozwolenie konserwatorskie w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych;

Modernizacja – unowocześnienie, uwspółcześnienie produktu, trwałe ulepszenie, np. istniejącego obiektu budowlanego, prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej. Obejmuje prace związane z podnoszeniem walorów estetycznych i użytkowych budynku;

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego – akt prawa miejscowego przyjmowany w formie uchwały rady gminy, określający przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Składa się z części tekstowej oraz graficznej;

Nadbudowa – wiąże się z powiększeniem istniejącego już obiektu budowlanego poprzez zwiększenie jego wysokości, przy zachowaniu tej samej powierzchni zabudowy;

Opinia plastyczna – stwierdzenie zgodności projektu rozwiązania architektoniczno-plastycznego z prawem miejscowym oraz polityką miasta w zakresie estetyzacji przestrzeni publicznej Gdyni;

Ochrona zabytków – oznacza działania organów administracji publicznych podejmowane w celu zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie. Zapobiega zjawiskom niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków oraz umożliwia kontrolowanie stanu ich zachowania i przeznaczenia. Ochrona zabytków uwzględniana jest w procesie planowania zagospodarowania przestrzennego. **Ochrona Konserwatorska obiektów i obszarów jest trakto-**

wana w szczególny sposób. W takim przypadku obowiązują inne procedury niż w stosunku do takich samych obiektów i obszarów nieobjętych ochroną konserwatorską;

Pozwolenie na budowę – dokument urzędowy otrzymany w drodze decyzji administracyjnej zezwalającej na rozpoczęcie i prowadzenie budowy lub wykonywanie robót budowlanych innych niż budowa obiektu budowlanego;

Remont budowlany – wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego. Bieżąca konserwacja nie jest remontem w rozumieniu prawa budowlanego;

Roboty budowlane – należy przez to rozumieć budowę, a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego;

Rozbudowa – rozbudowa to wszelkie zmiany związane z rozszerzeniem obiektu budowlanego, jego powiększeniem, a także dobudową nowych elementów;

Samowola budowlana – wzniesienie obiektu budowlanego bez uzyskanego uprzednio pozwolenia na budowę, bez zgłoszenia lub pomimo otrzymania sprzeciwu do wniesionego zgłoszenia. W praktyce samowolą budowlaną jest już sam etap rozpoczęcia robót budowlanych bez wymaganego pozwolenia lub zgłoszenia;

Zgłoszenie budowy lub robót budowlanych – forma legalizacji budowy lub robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę – Zgłoszenia należy dokonać przed rozpoczęciem robót budowlanych, a do ich wykonywania można przystąpić po upływie 21 dni od dokonania zgłoszenia, jeżeli w tym czasie prezydent miasta na prawach powiatu nie wniesie sprzeciwu w formie decyzji (jest to tak zwana zasada milczącej zgody). 21 dni to czas dla organu na faktyczną i prawną ocenę zgłoszenia.

7 kroków przed rozpoczęciem remontu lub prac budowlanych

Pozornie proste prace remontowe mogą wymagać decyzji administracyjnych oraz uzgodnień i opinii. Warto zrobić to zgodnie z przepisami, żeby nie narazić się na nieprzyjemności, ponowne wykonanie remontu lub kary.

- 1** Określ zakres prac.
- 2** Jeżeli nie jesteś samodzielnym właścicielem nieruchomości skonsultuj zakres prac z właścicielem, współwłaścicielem, wspólnotą, spółdzielnią lub zarządcą nieruchomości (może okazać się, że planowany jest remont w szerszym zakresie).
- 3** Ustal czy planowany remont będzie miał wpływ na nieruchomości sąsiadów (być może w niektórych zakresie będziesz potrzebował wspólnej decyzji lub zgody).
- 4** Ustal czy budynek, w którym chcesz realizować remont lub obszar, na którym ten budynek się znajduje, jest pod ochroną konserwatorską.
- 5** Zapoznaj się z przepisami miejscowego prawa – planami zagospodarowania przestrzennego, uchwałą krajobrazową (dokumenty te mówią o tym, co można a czego nie wolno robić).
- 6** Ustal jaką procedurę uzgodnień musisz przejść, żeby legalnie przeprowadzić remont (ma to wpływ na harmonogram prac).
- 7** Zgłoś remont, uzyskaj pozwolenie, uzgodnienie lub opinię.

Czy to wymaga zgłoszenia, czy projektu budowlanego?

- 1** Roboty budowlane można rozpocząć jedynie na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę, z zastrzeżeniami określonymi w ustawie Prawo Budowlane.
- 2** Decyzję o pozwoleniu na budowę wydaje organ administracji architektoniczno-budowlanej.
- 3** Stronami w postępowaniu w sprawie pozwolenia na budowę są: inwestor oraz właściciele, użytkownicy wieczysti lub zarządcy nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu.
- 4** Poniżej wypisano podstawowy zakres budów i robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę (w celu zapoznania się z całym zakresem należy zapoznać się z Ustawą Prawo Budowlane).

Nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, ale wymaga zgłoszenia, budowa:

1. wolno stojących budynków mieszkalnych – jednorodzinnych, których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane;
2. sieci:
 - elektroenergetycznych obejmujących napięcie znamionowe nie wyższe niż 1 kV,
 - wodociągowych,
 - kanalizacyjnych,

- cieplnych,
 - gazowych o ciśnieniu roboczym nie wyższym niż 0,5 MPa;
3. tymczasowych obiektów budowlanych niepołączonych trwale z gruntem i przewidzianych do rozbiórki lub przeniesienia w inne miejsce – w terminie określonym w zgłoszeniu, ale nie później niż przed upływem 180 dni od dnia rozpoczęcia budowy określonego w zgłoszeniu;
 4. zjazdów z dróg krajowych i wojewódzkich oraz zatok parkingowych na tych drogach;
 5. wolno stojących:
 - parterowych budynków gospodarczych,
 - garaży,
 - wiat (o powierzchni zabudowy do 35 m², przy czym łączna liczba tych obiektów na działce nie może przekraczać dwóch na każde 500 m² powierzchni działki);
 6. przydomowych:
 - ganków,
 - oranżerii (ogrodów zimowych) o powierzchni zabudowy do 35 m², przy czym łączna liczba tych obiektów na działce nie może przekraczać dwóch na każde 500 m² powierzchni działki;
 7. wolno stojących parterowych budynków rekreacji indywidualnej, rozumianych jako budynki przeznaczone do okresowego wypoczynku, o powierzchni zabudowy do 35 m², przy czym liczba tych obiektów na działce nie może przekraczać jednego na każde 500 m² powierzchni działki;
 8. stanowisk postojowych dla samochodów osobowych do 10 stanowisk łącznie, sytuowanych na obszarze Natura 2000;
 9. ogrodzeń o wysokości powyżej 2,20 m;
 10. przydomowych tarasów naziemnych o powierzchni zabudowy powyżej 35 m²;

11. przyłączy:

- elektroenergetycznych,
- wodociągowych,
- kanalizacyjnych,
- gazowych,
- ciepłych,
- telekomunikacyjnych;

12. obiektów małej architektury w miejscach publicznych.

Nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, ale wymaga zgłoszenia, wykonywanie robót budowlanych polegających na:

1. przebudowie:

- przegród zewnętrznych oraz elementów konstrukcyjnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych, o ile nie prowadzi ona do zwiększenia obszaru oddziaływania obiektu poza działkę, na której budynek jest usytuowany,
- polegającej na dociepleniu budynków o wysokości powyżej 12 m i nie wyższych niż 25 m,
- instalacji odnawialnych źródeł energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 1 MW, wykorzystujących hydroenergię do wytwarzania energii elektrycznej w rozumieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2020 r. poz. 261 i 284);

2. remoncie:

- budowli, których budowa wymaga uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę,
- budynków, których budowa wymaga uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę – w zakresie przegród zewnętrznych albo elementów konstrukcyjnych;

3. instalowaniu:

- na obiektach budowlanych stanowiących albo niestanowiących całości techniczno-użytkowej urządzeń, w tym antenowych konstrukcji wsporczych

i instalacji radiokomunikacyjnych, a także związanego z tymi urządzeniami osprzętu i urządzeń zasilających, o wysokości powyżej 3 m,

- krat na budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego,
- tablic i urządzeń reklamowych, z wyjątkiem reklam świetlnych i podświetlanych usytuowanych poza obszarem zabudowanym w rozumieniu przepisów o ruchu drogowym,
- wewnątrz i na zewnątrz użytkowanego budynku instalacji gazowych;

4. Inwestor zamiast dokonania zgłoszenia dotyczącego budowy, lub robót budowlanych może wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę;

5. **Decyzji o pozwoleniu na budowę wymagają przedsięwzięcia, które wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,** oraz przedsięwzięcia wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

Roboty budowlane, o których mowa powyżej wykonywane:

1. przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków – wymagają decyzji o pozwoleniu na budowę,
2. na obszarze wpisanym do rejestru zabytków – wymagają dokonania zgłoszenia, przy czym do wniosku o decyzję o pozwoleniu na budowę oraz zgłoszenia należy dołączyć pozwolenie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, wydane na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

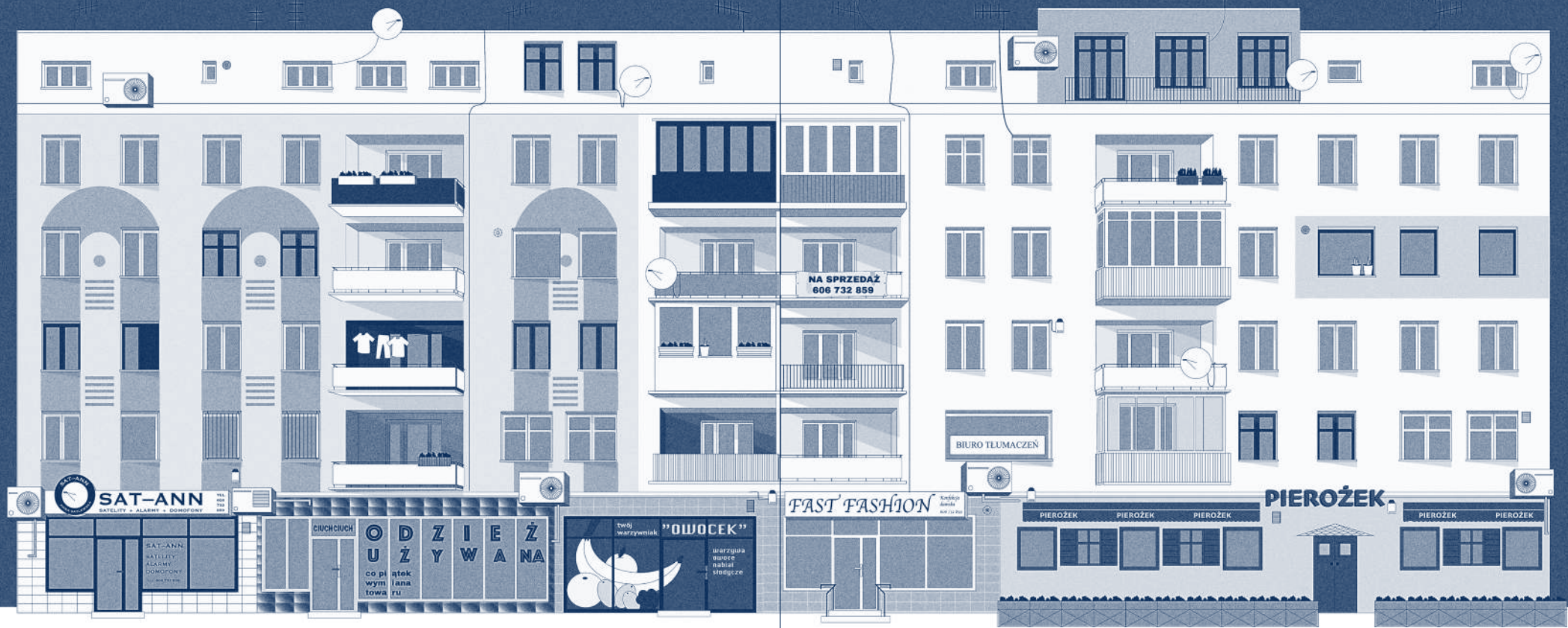
Remont budynku

Na pozór drobne zmiany, mogą mieć duży wpływ na jakość przestrzeni miejskiej.

Remont budynków wiąże się często z termoizolacją. Nie ogranicza się ona jedynie do ocieplenia ścian zewnętrznych. Przy tej okazji uzupełnia się ubytki tynków, elewacji nadaje się nowy kolor. Wykonuje się nowe obróbki blacharskie. Wymienia się stolarkę okienną i drzwiową. Ocieplenie poddasza wiąże się z remontem dachu i nowym pokryciem. Znaczenie ma użyty tu materiał i kolor. Dalszym etapem takich inwestycji bywa remont przylegających do budynku garaży, budynków gospodarczych i wiat śmietnikowych. Naprawiane są przy tej okazji schody zewnętrzne i nawierzchnie. Projektuje się nową zieleń. W przypadku domów jednorodzinnych lub osiedli wielorodzinnych stawia się lub wymienia ogrodzenia, bramy i furty. Aranżuje się elementy małej architektury oraz informację wizualną. To wszystko ma ogromny wpływ na szeroko rozumianą jakość przestrzeni miejskiej.

NIE

TAK

Kolorystyka budynku

Kolorystyka budynku ma pomóc architekturze, podkreślić jej charakter a nie ją wizualnie zdeformować.

- 1 **Dobierając kolorystykę na budynek uwzględnij formę, bryłę, styl budynku oraz kontekst przestrzenny miejsca. Przeanalizuj uwarunkowania kulturowe i historyczne.**
- 2 **Projekt kolorystyki budynku powinien być maksymalnie prosty, w jednej tonacji kolorystycznej.** Bezpieczne i sprawdzone kolory na terenie naszego Miasta to złamane biele, jasne ciepłe szarości, rozbieżne piaski, ugry i beże oraz naturalne kolory materiałów budowlanych, takich jak: ceramika budowlana, kamień, beton architektoniczny, tynk piaskowo-wapienny itp.
- 3 **Kolorystyka parterów budynków mieszkalno usługowych, może być w innym kolorze lecz w tej samej gamie kolorystycznej.** Na partery stosuje się przeważnie kolor kilka tonów ciemniejszy. Najciemniejsze, ze względów praktycznych stosuje się cokoły.

- 4 **Wybierając kolor obróbek blacharskich (rur spustowych, rynien, parapetów) zastosuj maksymalnie dwa kolory korespondujące z podstawową kolorystyką elewacji.** Podobna zasada dotyczy zewnętrznych poręczy i balustrad oraz stolarki drzwiowej. W tym przypadku sprawdzą się szarości, grafity, ciemne kolory metalizujące i ciemne brązy.
- 5 **Pamiętaj, że na harmonijny odbiór budynku mają wpływ również przylegające budynki gospodarcze, przybudówki, garaże, wiaty śmietnikowe, a także ogrodzenie.** Wszystkie te elementy powinny współgrać materiałowo i kolorystycznie.
- 6 **W wielu planach zagospodarowania przestrzennego znajdziesz wytyczne do kolorystyki, na określonych obszarach Miasta.** Kolorystykę budynków historycznych zawsze musisz odtwarzać w porozumieniu z właściwym konserwatorem zabytków.

Stolarka okienna i drzwiowa

Stolarka okienna i drzwiowa to najważniejszy element dekoracji architektonicznej budynku. Projekt kolorystyki musi być spójny materiałowo i kolorystycznie dla całej nieruchomości.

- 1 Dopilnuj by okna w budynku były wykonane z jednego materiału i w jednym kolorze.** Zadbaj o spójną formę stylistyczną okien w różnym rozmiarze. Otwory okienne jednego wymiaru muszą mieć równe podziały szprosami o spójnej szerokości i kierunku ułożenia.
- 2 W przypadku kiedy pierwotny projekt budynku zakładał różne wielkości otworów okiennych na różnych kondygnacjach, nie zmieniaj ich.**
- 3 W przypadku budynków mieszkalnych z parterami, z kilkoma lokalami usługowymi, zadbaj by ich witryny były jednej wysokości, szerokości oraz zawierały takie same podziały szprosów.**

- 4 Stylistyka, rytm dekoracji, materiał i kolor drzwi głównego wejścia oraz innych drzwi do budynku powinien być taki sam dla jednego budynku.**
- 5 Kolor stolarki okiennej i drzwiowej powinien korespondować z innymi elementami dekoracji architektonicznej np. obróbkami blacharskimi.**
- 6 Kolorystyka balkonów, tarasów i loggii musi być tożsama z dominującą kolorystyką elewacji.**
- 7 Ewentualne decyzje związane z zabudową balkonów powinny dotyczyć wszystkich balkonów.** W przypadku decyzji o zabudowaniu części balkonów, dopuszcza się zabudowanie części balkonów lecz pod warunkiem, że projekt kompozycji tych balkonów będzie uwzględniał rytmy pionowych lub poziomych linii kompozycyjnych.

Budynki i obszary chronione konserwatorsko

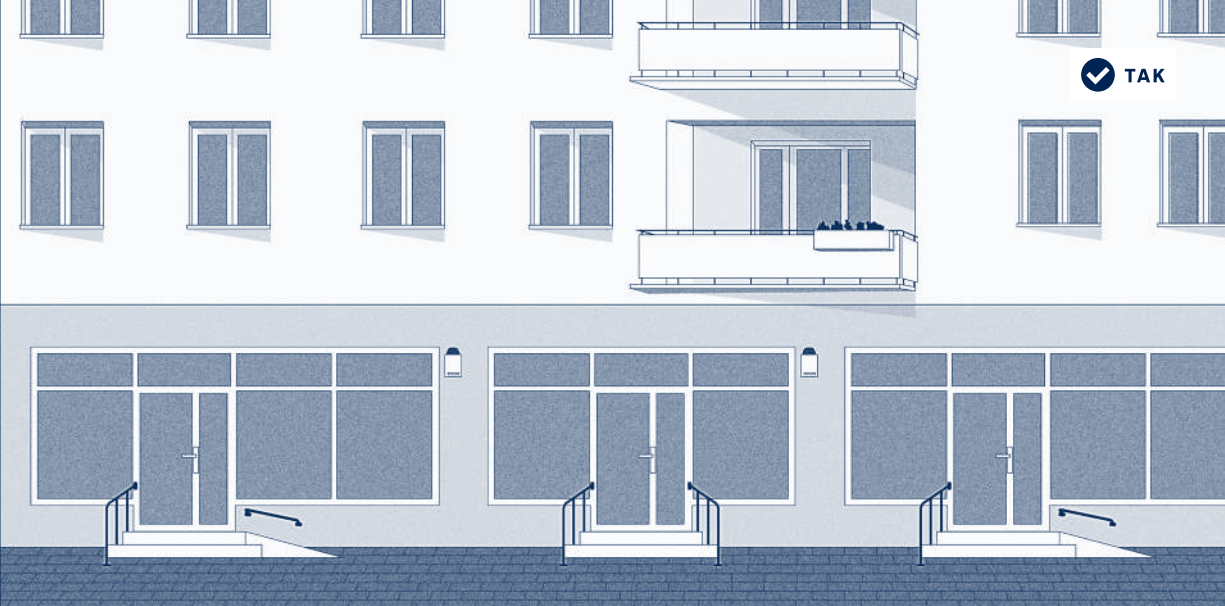
W budynkach zabytkowych ważne jest zachowanie „ciągłości architektonicznej”, dlatego służby konserwatorskie dbają o zachowanie tkanki historycznej budynków, zabudowy lub obszarów. W przypadku nieruchomości ochroną objęte są całe budynki, ich detale architektoniczne, stolarka okienna i drzwiowa, zewnętrzne i wewnętrzne balustrady i poręcze, nawierzchnie okładziny czy inne elementy wykończenia elewacji i klatek schodowych.

- 1** **Wszelkie naprawy** ubytków okładzin, nawierzchni, balustrad, odnowienia kolorystyki oraz wymiana dachu, stolarki okiennej lub drzwiowej **budynków historycznych wymagają uzgodnienia ze służbami konserwatorskimi.**
- 2** **Prace projektowe i remontowe należy zlecić wyspecjalizowanym projektantom** i budowlanym firmom konserwatorskim.
- 3** **Montaż informacji wizualnej w formie szyldów należy przeanalizować pod kątem bezpieczeństwa historycznej tkanki elewacji budynku.** Nie wolno nawiercać, rozwiercać i skuwać szlachetnych tynków, kamiennych okładzin elewacyjnych, gzymsów pilastrów, żłobień i innych elementów dekoracji architektonicznej.
- 4** **Ewentualna konserwacja stolarki okiennej lub drzwiowej musi być realizowana zgodnie z wytycznymi konserwatora.**
- 5** **Wszelkie prace remontowe klatki schodowej** łącznie z okładzinami ceramicznymi, lastryko, drewnianymi itp. powinny być **realizowane pod właściwym nadzorem konserwatora.** Poręcze balustrady, freski i szlachetne lamperie, także nie mogą być naruszone bez wcześniejszych uzgodnień.

Zakres ochrony zabytków oraz sposób procedowania uzgodnień zależy od formy ochrony. Wynikać ona może z:

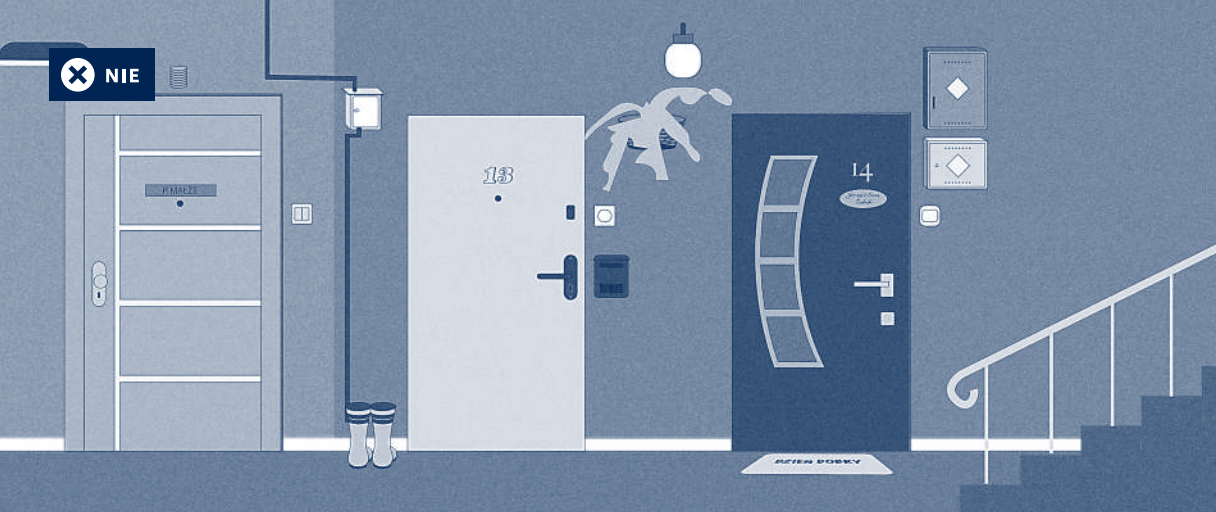
- indywidualnego wpisu do rejestru zabytków,
- usytuowania na obszarze wpisanym do rejestru zabytków,
- wpisania do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków nieruchomych niewpisanych do rejestru zabytków,
- obszaru ochrony ekspozycji lub krajobrazu wpisów obszarowych lub indywidualnych wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Schody, podjazd, wejścia do budynków

- 1 **Zadbaj by schody do wszystkich rodzajów budynków materiałowo i kolorystycznie korespondowały z elewacją budynku** oraz nawierzchniami w najbliższym otoczeniu.
- 2 **W jednym budynku z wieloma wejściami schody oraz ich dodatkowe wyposażenia**, takie jak podjazdy dla wózków, barierki, poręcze, stałe wycieraczki, **wykonaj w takiej samej formie**, a jeśli wejścia są różnej wielkości to w zbliżonym kształcie.

- 3 **Nawierzchnię schodów wykonaj z materiałów antypoślizgowych.** W przypadku schodów kamiennych zastosuj nawierzchnie matowe, technologię płomieniowania, ryflowania lub żłobkowania. Glazura niech będzie stosowana do zewnętrznego wykończenia budynków z elementami antypoślizgowymi.
- 4 **Podczas remontu schodów rozważ możliwość montażu podjazdu dla wózków inwalidzkich** lub innej formy usprawnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową i matek z dziećmi.
- 5 **Schody, które usytuowane są w chodniku, w pasie drogowym musisz uzgodnić z zarządcą drogi i dostosować je do charakteru ciągu pieszego.**

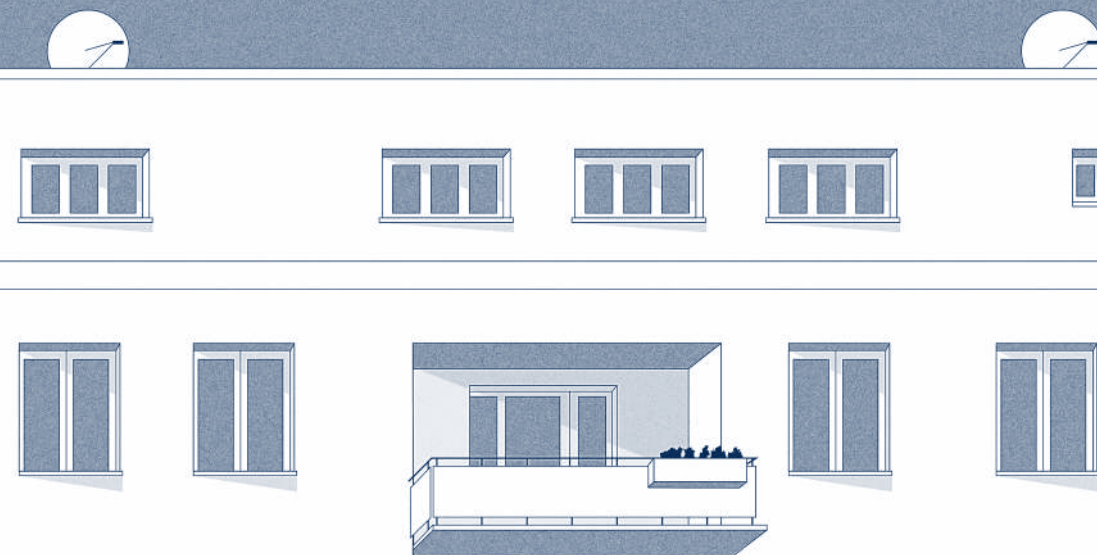

Remont klatki schodowej

Klatka schodowa to miejsce regularnie użytkowane przez osoby w różnym wieku i ze względu na to musi charakteryzować się wysoką funkcjonalnością. Jest także jednym z pierwszych elementów, na które zwracamy uwagę we wnętrzu. Niech zaprasza do środka, wygląda schludnie, nowocześnie i lekko.

- 1 **Pamiętaj o tym by klatka schodowa nawiązywała stylistycznie, materiałowo i kolorystycznie do zewnętrznej dekoracji architektonicznej budynku.**
- 2 **Na ściany zastosuj kolory jasne. Lamperie odporne na ścieranie, w formie malowanej lub okładzin mogą być kilka tonów ciemniejsze niż ściany.** Wszystkie kolory dobieraj w jednej gamie kolorystycznej (sprawdź się złamane biele, ciepłe jasne szarości, piaski, rozbielone ugry i brązy).
- 3 Zarówno na ściany jak i na inne elementy wykończenia wnętrza **stosuj satynowe lub półmatowe farby i materiały wykończeniowe.** Unikaj połysku.
- 4 **Stolarkę okienną i drzwiową zastosuj w jednakowym wzornictwie i kolorze.** Na parapety zastosuj jasne, ale odporne na ścieranie zmywalne materiały.

- 5 **Posadzki i schody niech korespondują z materiałami zastosowanymi na zewnątrz.** Pamiętaj o zastosowaniu rozwiązań antypoślizgowych. Dodaj mały cokół wzdłuż schodów i klatek schodowych w kolorze nawierzchni, będzie to praktycznym rozwiązaniem podczas użytkowania i utrzymania w czystości.
- 6 **Wewnętrzne balustrady sprawdzą się w ciemniejszych kolorach.** Najlepszym materiałem na poręcze jest drewno lub tworzywa sztuczne o satynowym wykończeniu.
- 7 **Źródło światła powinno być proste i subtelne, ale powinno dobrze doświetlać wnętrze** zarówno w czasie sprzątkania jak codziennego korzystania z klatki schodowej. Sprawdza się system zapalania na tzw. fotokomórkę.
- 8 **Remont klatek w budynkach historycznych powinien być realizowany pod nadzorem właściwego konserwatora zabytków.**
- 9 **Nie zapomnij o rozwiązaniach gwarantujących dostępność dla osób z niepełnosprawnością.**

Rozbudowa, nadbudowa budynku

Przygotowując się do projektowania nadbudowy lub dobudowy budynku musisz zapoznać się z zapisami planów zagospodarowania przestrzennego. Uzyskasz informację, czy możesz podnieść budynek o jedną kondygnację więcej albo czy dobudowa zmieści się w linii zabudowy. Zazwyczaj plany szczegółowo określają te kwestie. W przypadku braku planów zagospodarowania wystąpi o decyzję o warunkach zabudowy.

- 1 **Nadbudowę lub dobudowę budynku musisz kontynuować z materiałów i w kolorystyce istniejącego budynku.**
- 2 **W projekcie uwzględnij charakter budynku istniejącego jego dominującą kolorystykę oraz uwarunkowania kulturowe i historyczne.**

- 3 **W przypadku kiedy chcesz nadać całemu budynkowi nową kolorystykę zastosuj złamane biele, mocno rozbielone szarości, rozbielone beże, chłodne piaski lub kolory naturalnych zapraw wapienno-cementowych czy innych materiałów budowlanych.**
- 4 **Na nadbudowie lub dobudowie możesz zastosować akcenty kolorystyczne z naturalnych okładzin z ceramiki, kamienia, drewna lub imitujących naturalny kamień lub drewno, o kolorze znacznie bardziej nasyconym niż pozostała część elewacji, o ile takie akcenty występują już na budynku istniejącym.**
- 5 **Zadbaj o spójność formy i koloru stolarki okiennej i drzwiowej, balustrad i poręczy, obróbkę blacharskich i innych wykończeń na całej elewacji budynku.**

Ogrodzenia

Ogrodzenie to biżuteria nieruchomości. Musi być właściwym dopełnieniem architektury. Niech podkreśla styl, charakter i klasę budynku.

- 1 **Zachowaj ciągłość kompozycyjną i estetyczną ogrodzenia na całej długości posesji;** za wyjątkiem stref wjazdowych (bramy, przejścia piesze).
- 2 **Ogrodzenia projektuj jedynie w liniach rozgraniczających tereny, w linii pierzei,** z dopuszczeniem odsunięcia jedynie w przypadku potrzeby zachowania odległości od sieci infrastruktury technicznej, wynikającej z przepisów odrębnych.
- 3 **Dla ogrodzeń tymczasowych związanych z placem budowy, możesz zastosować ogrodzenie pełne o maksymalnej wysokości 2,2 m.**

- 4 **Pamiętaj, że ochronie podlegają historyczne ogrodzenia w otoczeniu obiektu objętego ochroną konserwatorską** (w szczególności wpisanego do rejestru), nowe muszą nawiązywać stylowo i materiałowo do elementów historycznych.
- 5 **Ogrodzenia od strony ulic, placów i ciągów pieszych dostosuj do architektury budynków, z którymi są związane.**
- 6 **W sąsiedztwie skrzyżowań ulic,** przy których nie zastosowano narożnych ścieżek linii rozgraniczających nie mniejszych niż 5 m x 5 m, zagospodarowanie na działkach narożnych **nie może ograniczać widoczności dla użytkowników ruchu w obrębie trójkątów widoczności;** nie stosuj ogrodzeń pełnych oraz zieleni ograniczającej widoczność.
- 7 **Zadbaj by sytuowanie ogrodzeń trwałych i tymczasowych nie pogorszyło vegetacji roślin.**

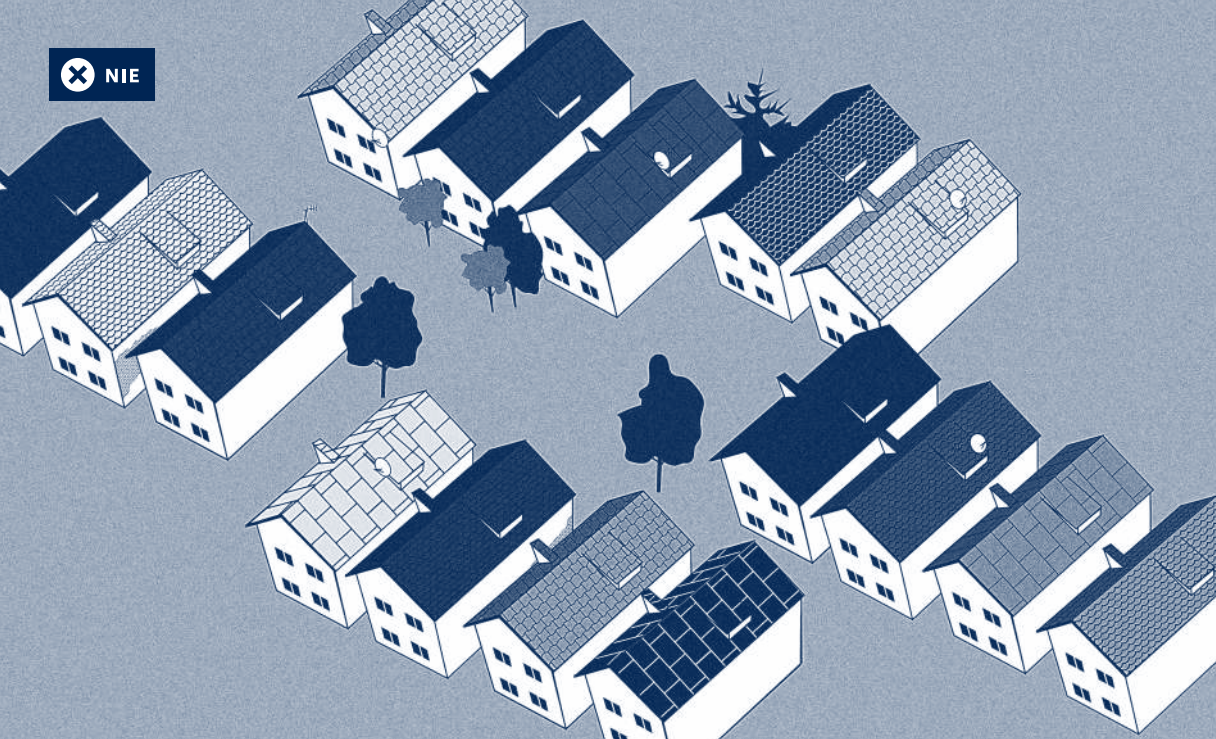
Ogrodzenia dla zabudowy wielorodzinnej:

- 1** Nie dopuść do grodzenia terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Możesz zaproponować rozgraniczenie terenu żywopłotem lub innymi nasadzeniami gatunków rodzimych.
- 2** Dopasuj wysokość ogrodzenia do funkcji. Dla placów zabaw i wybiegów dla psów stosuj niskie; dla boisk i innych obiektów sportowych stosuj wyższe ogrodzenia lecz lekkie i ażurowe.
- 3** Wokół przedogródków wydzielonych dla lokali w parterze stosuj ogrodzenia nie większe niż 1.5 m. Stosuj jedną technologię, materiał i styl ogrodzenia dla jednego budynku lub grupy budynków o jednej stylistyce i kolorystyce.
- 4** Nigdy nie stosuj grodzenia przejść w istniejących ciągach komunikacyjnych.

Ogrodzenia dla zabudowy jednorodzinnej:

- 1** Stosuj ogrodzenia w takiej samej lub zbliżonej formie i kolorze dla nieruchomości usytuowanych na obszarach o jednolitej formie zagospodarowania.
- 2** Zadbaj by ogrodzenie było lekkie, ażurowe minimalnie w 50%, ewentualnie z podmurówką do 1 m wysokości, w kolorystyce i z materiałów korespondujących z elewacją budynku; w wyjątkowych przypadkach możesz zastosować inne rozwiązania ogrodzeń pod warunkiem uzasadnienia historycznego lub technicznego wynikającego ze specyficznej lokalizacji inwestycji.
- 3** Mury oporowe wykonaj z naturalnych materiałów budowlanych (beton, kamień, dopuszcza się stosowanie prefabrykatów betonowych) a ich forma i kolorystyka powinny harmonizować z kontekstem przestrzennym oraz być spójne dla poszczególnych dzielnic Miasta.
- 4** Najlepiej zastosuj ogrodzenia w formie żywopłotów lub innych nasadzeń; skorzystaj z gatunków rodzimych.

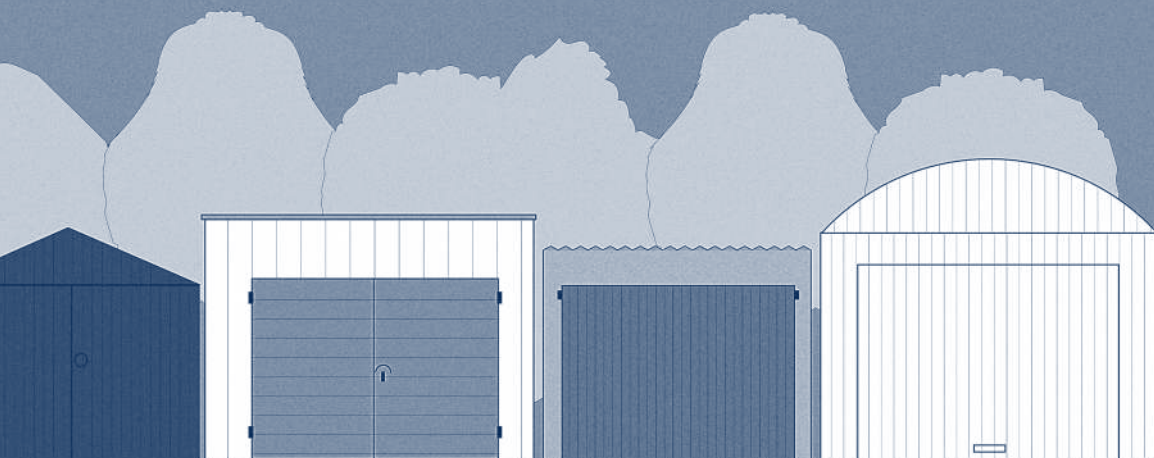

Dachy

- 1 **Dla wszystkich rodzajów dachów stosuj kolorystykę naturalnych materiałów budowlanych.** Unikaj jaskrawych i kontrastowych kolorów (np.: bieli, czerni, żółci, pomarańczu, czerwieni, błękitów, fioletów, zieleni).
- 2 **Dla dachów płaskich stosuj odcienie szarości i grafity. Dla budynków o dachach spadzistych wybieraj kolorystykę naturalnie wypalanej ceramiki:** np.: szarości i brązy o różnej temperaturze, barwie i nasyceniu.

- 3 **W przypadku budynków chronionych konserwatorsko prace remontowe dachów uzgodnij ze służbami konserwatorskimi.**
- 4 **Kolorystyka dachów opisana jest w wielu planach zagospodarowania przestrzennego.** Jeżeli obszar na którym znajduje się Twój budynek nie jest objęty planem lub nie jest chroniony konserwatorsko, dostosuj kolorystykę do sąsiednich rozwiązań.

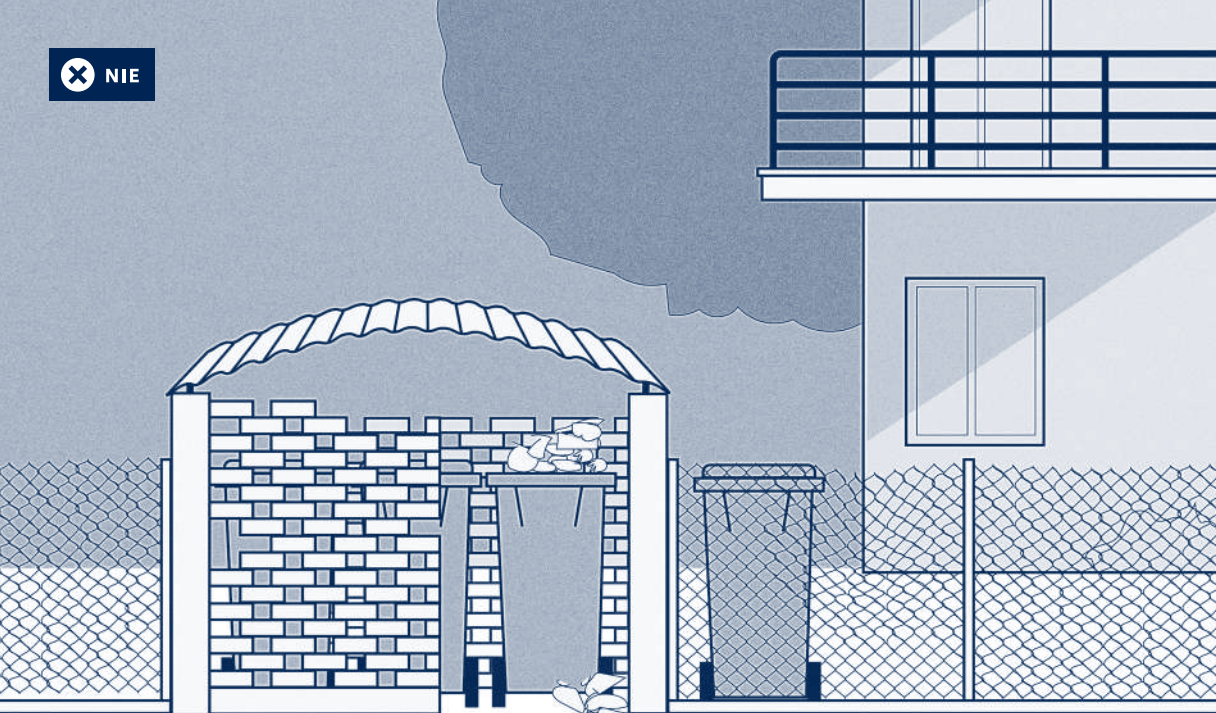

Garáže, budynki gospodarcze, techniczne

- 1 Twój murowany garaż przy domku jednorodzinnym lub przy budynku Twojej firmy powinien być jego integralnym elementem w zakresie projektu architektonicznego.
- 2 Dopilnuj by zespoły garaży osiedlowych sytuowanych przy budynkach wielorodzinnych były spójne materiałowo i kolorystycznie, zarówno w zakresie elewacji, dachów jak i bram wjazdowych. Niech harmonijnie wpisują się w kontekst przestrzenny.

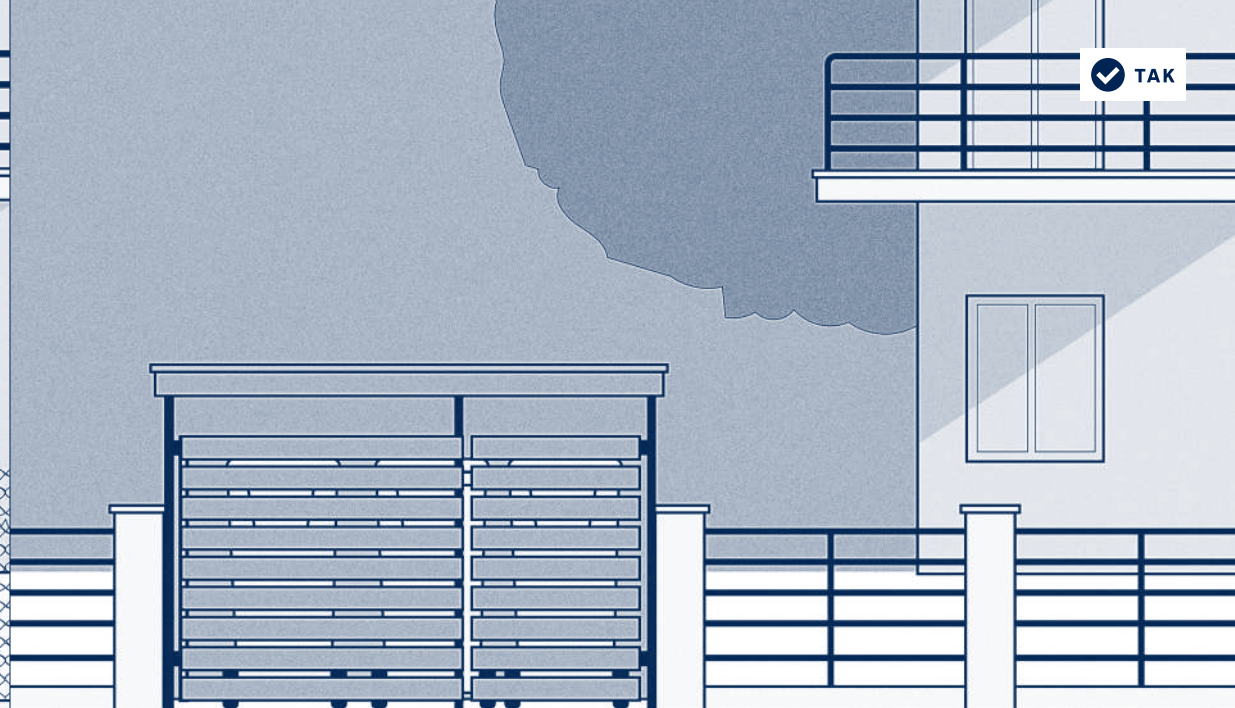
- 3 Bramy garażowe wykonaj w jednej technologii i kolorze. Oznacz je spójną informacją numeryczną. Dobrą praktyką jest informacja o zarządcy wraz z kontaktem telefonicznym.
- 4 Jeżeli planujesz postawienie garażu niezwiązanego z gruntem w ilości większej niż jeden, dopasuj je gabarytem, wysokością, powierzchnią oraz rodzajem materiału z jakiego są wykonane.

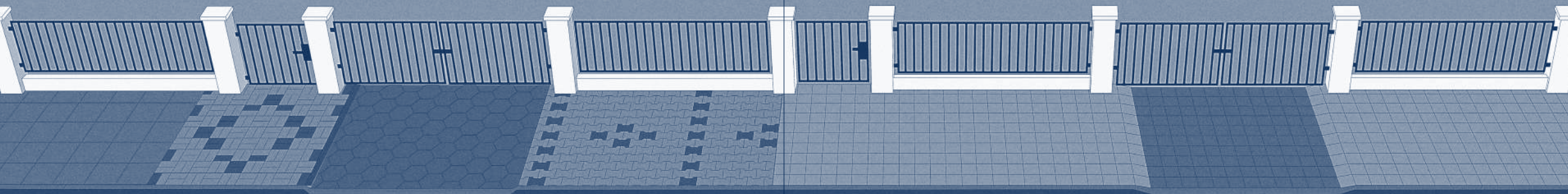
Wiaty śmietnikowe

Wiaty śmietnikowe mogą być bez dachu lub z daszkiem, zbudowane w ogrodzeniu i zintegrowane z furtką wejściową lub usytuowane w bezpiecznej odległości od niej. Jeżeli śmieci są przechowywane w workach, a nie w zamkniętych kontenerach, najlepiej zbudować daszowaną wiatę śmietnikową, która ochroni je przed deszczem i słońcem.

- 1 **Wiatę śmietnikową lub kontenery na odpady musisz usytuować co najmniej 10 m od okien i drzwi budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi oraz co najmniej 3 m od granicy z działką sąsiednią.**
- 2 **Do budowy wiaty zastosuj konstrukcję stalową lub aluminiową malowaną na kolor ciemnoszary lub antracyt, ze ścianami osłonowymi z przejrzystej blachy lub krat z małym oczkiem i płyt cementowo-drzazgowych jako wypełnienie, w kolorze spójnym z sąsiadującym budynkiem mieszkalnym.**

- 3 **Możesz zastosować wiaty murowane, a także indywidualne projekty dostosowane architektonicznie, plastycznie i materiałowo do istniejącej zabudowy.**
- 4 **Pamiętaj by wiaty śmietnikowe towarzyszące budynkom, ogrodzeniom lub obiektom zabytkowym i historycznym, formą i kolorystyką nawiązywały do historycznej zabudowy nieruchomości.**
- 5 **Wielkość wiaty dostosuj do wielkości pojemników oraz zasad określonych w regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Gdyni.**

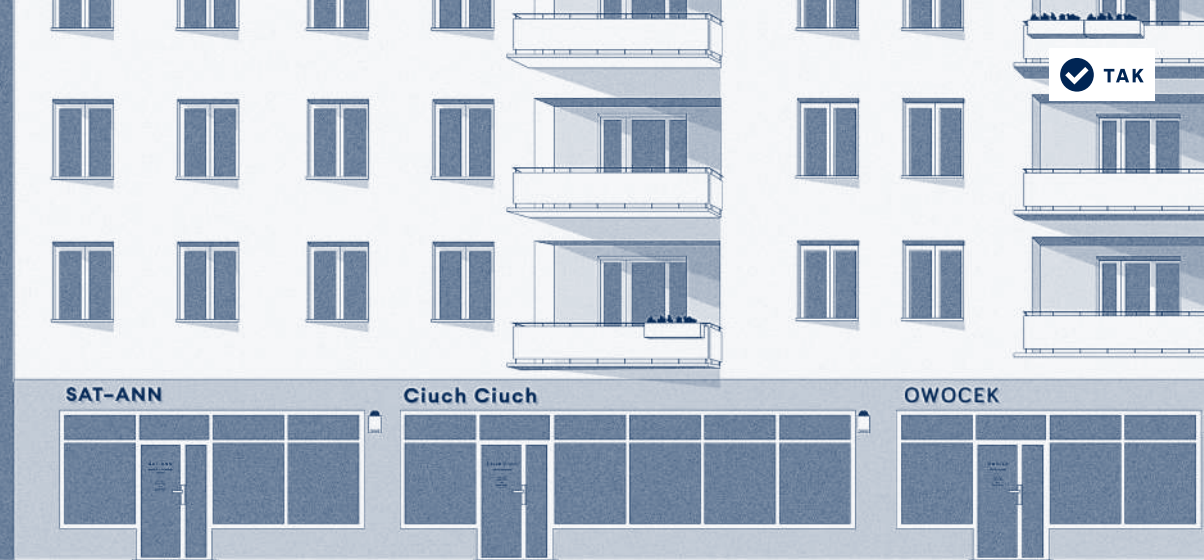
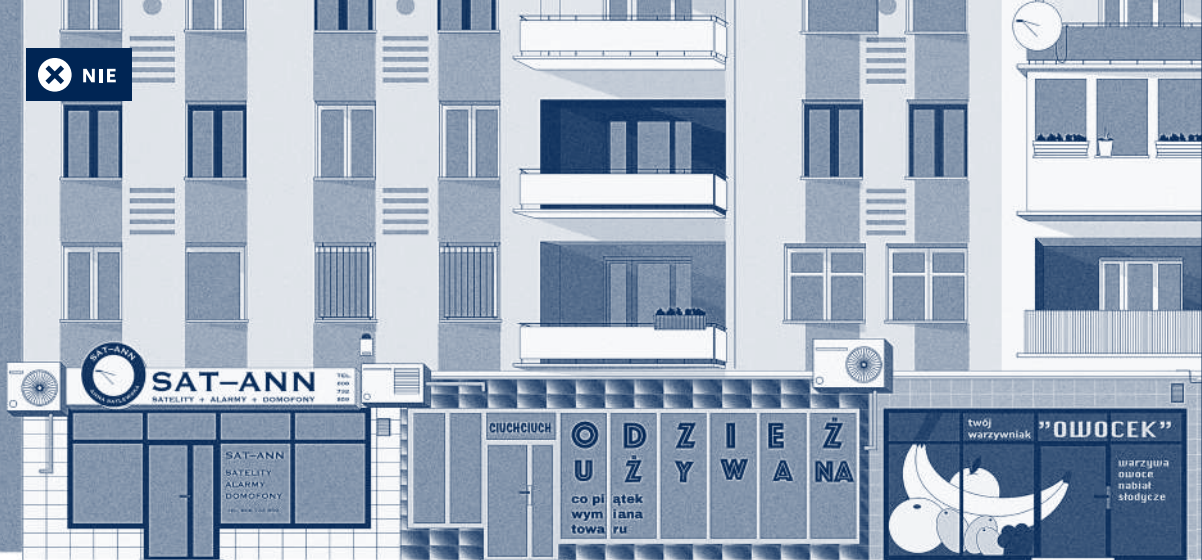

Nawierzchnie

- 1 Projektując drogi wewnętrzne, wjazdy na posesję, chodniki na styku z drogą publiczną pamiętaj, że **nawierzchnie** pasa jezdni, pasa drogi rowerowej i chodnik dla pieszych **muszą być ujednolicone materiałowo i kolorystycznie na terenie całego Miasta.**
- 2 W pasie chodnika stosuj **płytkę chodnikową lub kostkę betonową bezfazową w formacie 20cm x 20cm oraz naturalny kolor betonu – jasnoszary.** Tą samą kostkę w kolorze ciemnoszarym, grafitowym, antracytowym stosuj na wjazdy na posesję oraz na zatoki parkingowe.
- 3 Pamiętaj, że w przypadku inwestycji prowadzonej na granicy lub w pasie drogi publicznej, jesteś zobowiązany do dostosowania nowej nawierzchni do istniejącej lub projektowanej.
- 4 W przypadku projektowania wymiany nawierzchni na placach i skwerach zaleca się zastosowanie większych formatów płyt chodnikowych

z betonu architektonicznego, kamienia i innych materiałów o wysokiej trwałości i jakości. Zadbaj o odpowiednią fakturę antypoślizgową np. płomieniowanie w przypadku granitu.

- 5 Drogi rowerowe powinny być budowane z nawierzchni bitumicznej w kolorze ciemnym grafitowym, z pasem rozgraniczającym chodnik, wykonanym z materiału o wyrazistej strukturze np. w formie wąskiej opaski kamiennej.
- 6 Przy okazji remontów i nowych inwestycji drogowych stosuj rozwiązania ułatwiające poruszanie się osobom niepełnosprawnym. Korzystaj z zasad projektowania uniwersalnego.

Szyldy i reklamy

Szyldy i reklamy regulowane są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w tzw. uchwałach krajobrazowych. W zależności od sytuacji wymagają zgłoszenia lub pozwolenia na budowę. Szyld to wizytówka lokalu usługowego i budynku, w którym się mieści. Kształt, wielkość, kolorystyka i forma szyldów i reklam oraz miejsce ich umieszczenia na budynku muszą być dostosowane do architektury budynku.

- 1** Kształt, wielkość, kolorystykę i formę szyldów i reklam oraz miejsce ich umieszczenia na budynku dostosuj do architektury budynku i jego funkcji.
- 2** Nie montuj szyldów i tablic reklamowych na budynku w sposób zakrywający lub naruszający istotne elementy wystroju architektonicznego elewacji lub w sposób zaktócający naturalne podziały i rytmy architektoniczne.

- 3** Dopuszcza się po jednym szyldzie na lokal usługowy w parterze. Szyldy lokalizuj poniżej pierwszego piętra, na jednej wysokości i w zbliżonej wielkości, w obrębie budynku.
- 4** W budynku, w którym prowadzona jest liczna działalność usługowa zastosuj małe szyldy wizytówkowe zgrupowane i uporządkowane przy wejściu do budynku.
- 5** Nie umieszczaj tablic reklamowych w formie reklamy wyklejanej w świetle drzwi i witryn lokalu usługowego, z wyłączeniem hasel reklamowych w formie liter bez tła, o wysokości nie większej niż 15 cm i zajmującej maksymalnie 25% witryny sklepowej; nie używaj kolorów jaskrawych.

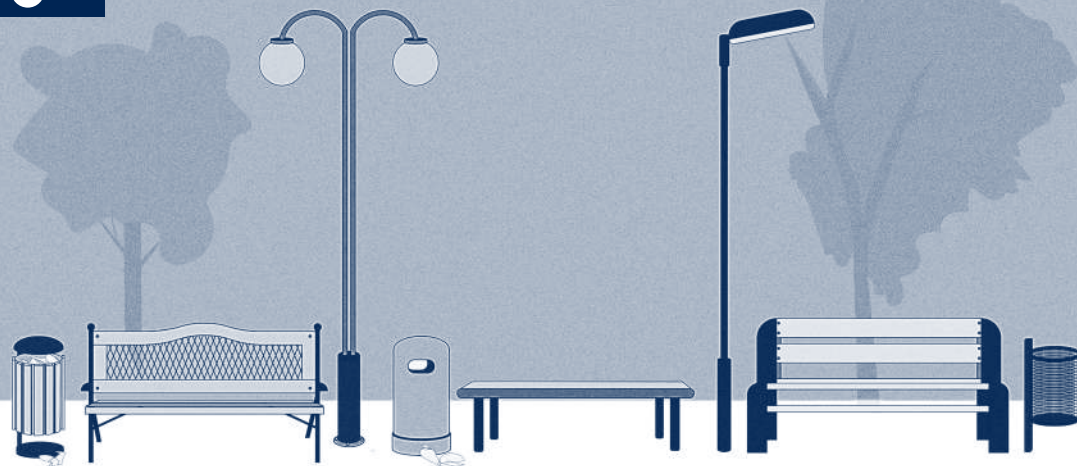

Wolnostojący pawilon handlowy

Pawilon handlowy to miejsce prowadzenia Twojej działalności gospodarczej. Spraw by był dobrą wizytówką Twoich usług.

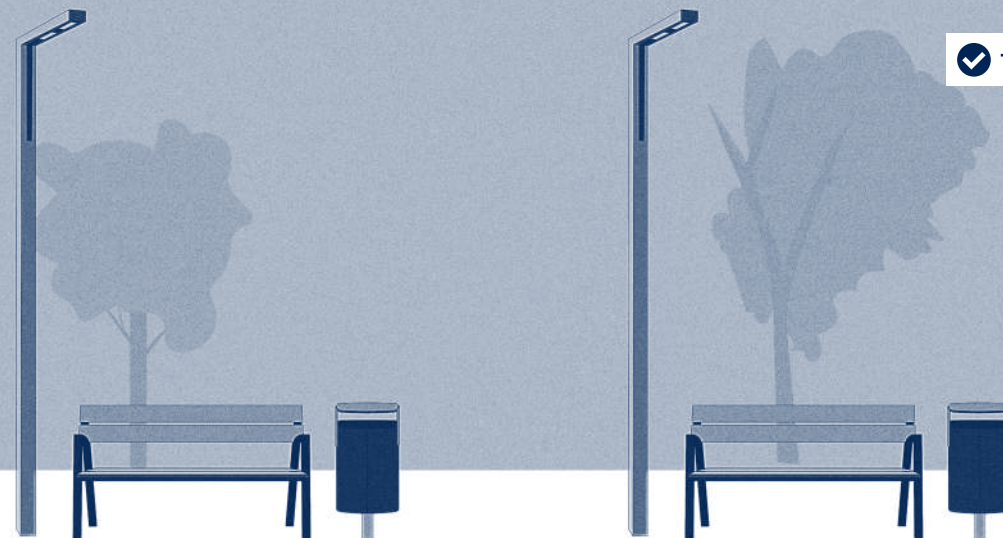
- 1** Jeżeli planujesz zbudować lub wyremontować istniejący obiekt związany lub nie związany z gruntem, pamiętaj o tym by jego forma architektoniczna była maksymalnie prosta. Najlepszym narzędziem zaproszenia do pawilonu są duże przejrzyste witryny. Bardzo ważna jest też dostępność czyli odpowiednia szerokość wejścia z podjazdem dla wózków.
- 2** Zastosuj kolorystykę neutralną, spokojną, korespondującą z sąsiednią zabudową. Niewłaściwe jest stosowanie kolorów jaskrawych i kontrastowych; dla stolarki drzwiowej i okiennej oraz dla obróbek blacharskich zastosuj jeden kolor w tonacji ścian. Zadbaj o mały ale czytelny szyld.
- 3** W przypadku zespołów obiektów związanych z gruntem zadbaj o ich spójność stylistyczną i kolorystyczną. Zastosuj materiały trwałe o wysokiej jakości technicznej i estetycznej.

- 4** Jeżeli planujesz usytuowanie w przestrzeni Miasta stoiska handlowego, zastosuj maksymalnie prostą i lekką formę z naturalnych materiałów budowlanych takich jak drewno, stal, aluminium, płótno.
- 5** Twoją przysklepową ekspozycję towarów lub ogródek gastronomiczny wyposaż w markizy, rolety lub parasole w złamanych bielach, kremach lub jasnych szarościach.
- 6** Wolnostojące pawilony handlowo-usługowe, przysklepowe ekspozycje towaru, sezonowe stoiska z warzywami i owocami na obszarze chronionym konserwatorsko lub usytuowane w sąsiedztwie zabytków, uzgodnij z właściwym konserwatorem zabytków; w pasie drogowym – z ZDiZ, na działce miejskiej – z Wydziałem Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji.

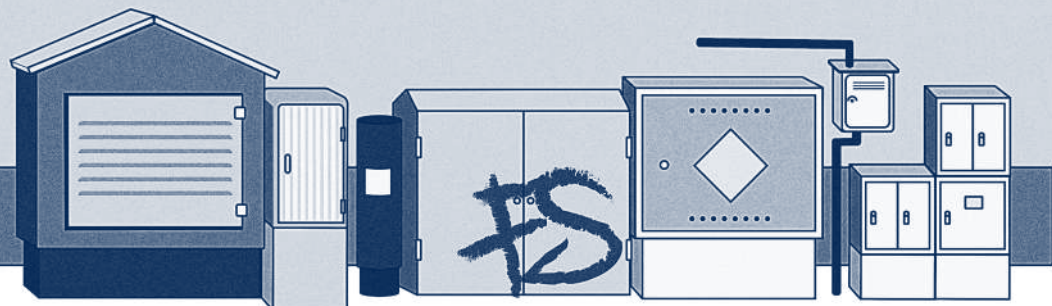

Elementy małej architektury

- 1 Pamiętaj, że w przypadku doboru **obiektów małej architektury** takich jak: ławki, stojaki rowerowe, donice, przysiadaki, kosze na śmieci, latarnie itp., sytuowane w szczególności przy arteriach Miasta, w strefach o charakterystycznej indywidualnej historycznej tradycji oraz w obrębie skwerów i placów, **muszą być one ujednolicone materiałowo, stylistycznie i kolorystycznie.**
- 2 **Zadbaj o ochronę obiektów małej architektury będących zabytkowymi i kulturowymi elementami zagospodarowania terenu** (np.: kapliczki, rzeźby i postumenty, meble miejskie, elementy infrastruktury komunikacyjnej drogowej czy morskiej).
- 3 **Zastosuj następującą kolorystykę metalowych elementów dla mebli znajdujących się w pasie drogi** i w terenie zabudowy – RAL 7012, na terenach parków i dużych zieleńców – RAL 7016.

- 4 **Zadbaj by meble służące do siedzenia miały siedziska neutralne termicznie.** Dobrą praktyką jest stosowanie drewna (w Gdyni stosujemy trwałe gatunki drewna np.: jatobę oraz wysokiej jakości kompozyt na bazie łuski ryżowej, który nie wymaga konserwacji).
- 5 **Miej na uwadze by forma wszystkich elementów małej architektury była ergonomiczna, trwała, nowoczesna oraz subtelnie wpisywała się w kontekst przestrzenny i przyrodniczy.**
- 6 **Projektując oświetlenie stosuj energooszczędne źródła światła typu LED,** a oprawy lamp dobieraj w taki sposób by doświetlały właściwie chodniki i place, ale nie zaśmiecały światłem nieba.

Elementy infrastruktury technicznej

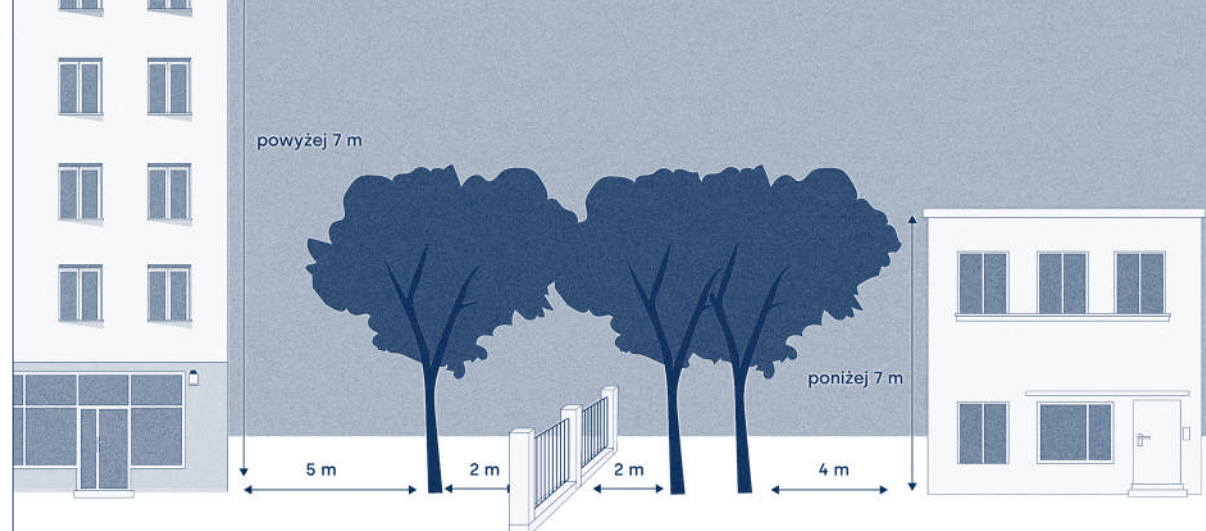
- 1 **Obudowy mediów w formie wolnostojących skrzynek i szafek lub innych, sąsiadujących ze sobą, planuj tak by były jednej wysokości lub w maksymalnie zbliżonej wielkości.** O ile warunki techniczne pozwolą, zgrupuj je w mało wyeksponowanym miejscu; rozważ skrzynki chowane w gruncie.
- 2 **Na skrzynki zastosuj kolor jasnej szarości (RAL 7035 lub RAL 7038). Każdą skrzynkę należy oznaczyć w prawym górnym rogu trwałą naklejką (lub w innej wizualnej formie), zawierającą informację umożliwiającą identyfikację właściciela lub przeznaczenia urządzenia.** Jeżeli skrzynki są wbudowane w elewacje można pomalować je w kolorze elewacji lub jej detalu np. opierzenia. (np.: skrzynka gazowa nie musi być żółta, można pomalować ją na dowolny niejaskrawy kolor, musi być tylko oznaczona literą G lub napisem GAZ).

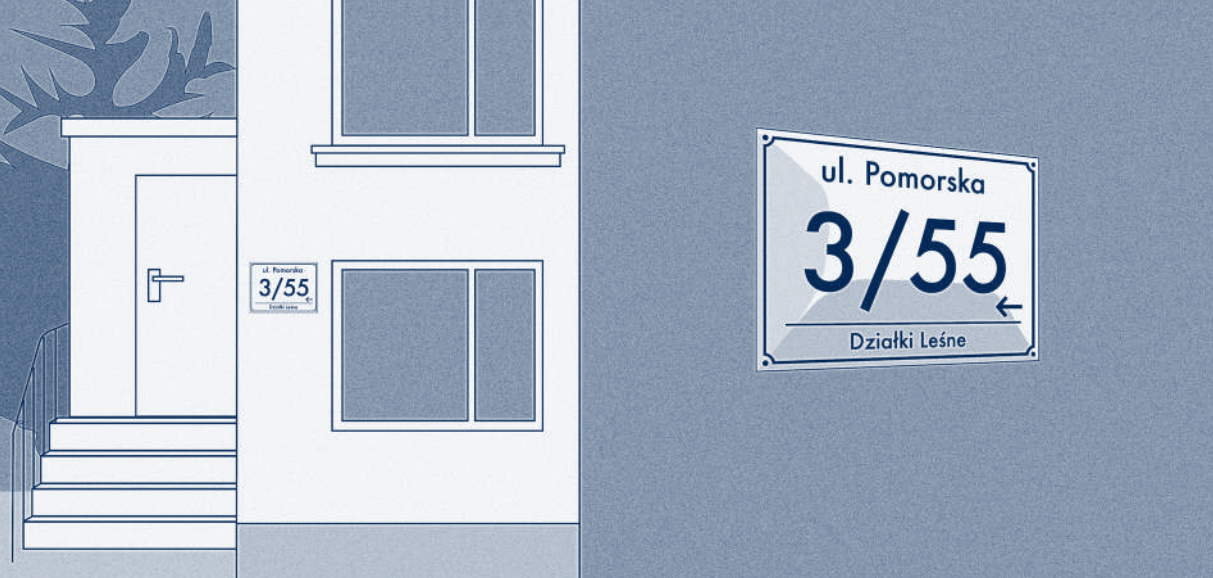
- 3 **Dla metalowych barier, poręczy, słupków ograniczających wjazd na chodnik, itp. stosuj kolor używany w pasie dróg publicznych RAL 7012. Dla tych elementów użytych na terenie zieleńców i parków, zastosuj RAL 7016.**
- 4 **Do ewentualnego oznaczenia kontrastowego słupków lub barier odgradzających wykorzystaj białą folię odblaskową (o szerokości 10 cm, mocowanej 30 cm od górnej krawędzi słupka).**

Zieleń

- 1 Podczas prac remontowych budynku zadбай o immunitet drzew.** Wszelkie prace wykonuj poza strefą ich ochrony, czyli **minimum 1 m** od rzutu korony drzewa.
- 2** Ewentualne wykopy w zasięgu systemu korzeniowego wykonuj ręcznie zgodnie ze sztuką ogrodową. **Na czas prac przykryj korzenie i nie dopuść do ich wyschnięcia, a po zasypaniu podlej dużą ilością wody.** Pamiętaj by nie dokonywać zmian grubości warstw gleby i nie przykrywać szyjki korzeniowej.
- 3 Pień drzewa może być zagrożony mechanicznym uszkodzeniem, dlatego zabezpiecz go do wysokości pierwszych gałęzi matą słomianą a następnie deskami spiętymi miękką opaską z tkaniny.**
- 4 Konary drzew możesz zabezpieczyć przez ich podwiązanie** (prace pielęgnacyjne w obrębie korony drzewa nie mogą prowadzić do usunięcia gałęzi w wymiarze przekraczającym 30% korony, która rozwinięta by się w całym okresie rozwoju drzewa).
- 5 Jeżeli chcesz dokonać nowych nasadzeń wybieraj różne gatunki w tym rodzime, liściaste; pamiętaj by zachować odpowiednie odległości nasadzeń od infrastruktury technicznej** (2 m od wodociągów, kanalizacji, przewodów gazowych, sieci ciepłych, podziemnych kabli energetycznych i komunikacyjnych; 3 m od sączka melioracyjnego, 7,5 m + promień korony dojrzałego drzewa – od napowietrznej linii energetycznej 220-750 kV; 4 m + promień korony drzewa – od linii energetycznej 30-220 kV).
- 6 Pamiętaj by zachować odpowiednie odległości nasadzeń od budynków, ogrodzeń i ścian oporowych** (5 m od budynku wysokości powyżej 7 m, a 4 m od budynku wysokości niższej niż 7 m; od ogrodzeń o wysokości 2 m – odległość 4 m; Odległość sadzenia drzew od ścian oporowych, tarasów i stromych skarp – 1 m).

- 7** Terminy sadzenia: najkorzystniejsza jest wiosna lub jesień, jeśli jednak kupujemy sadzonki **w pojemniku, możemy sadzić je przez cały sezon (poza okresem kiedy ziemia jest zmarznięta), pod warunkiem, że będziemy je podlewać.**
- 8** Jeżeli chcesz wyciąć drzewo, to w przypadku, gdy obwód drzewa mierzony na wys. 5 cm od podłoża przekracza 50, 65 lub 80 cm (zależy to od gatunku) należy wystąpić o zezwolenie do **Prezydenta Miasta Gdyni**. Jeśli obwód drzewa na wysokości 5 cm od podłoża nie przekracza 50 cm; to możesz je wyciąć samodzielnie, bez pozwoleń; **koniecznie zrób dokumentację fotograficzną.**
- 9** Jeśli nieruchomość, lub jej część wpisana jest do rejestru zabytków, zgodę na wycinkę drzewa lub krzewu, wydaje **Wojewódzki Konserwator Przyrody**. Zezwolenie na usunięcie drzewa lub krzewu na obszarach objętych ochroną krajobrazową, w granicach parku narodowego albo rezerwatu przyrody wydaje się po uzgodnieniu odpowiednio z Dyrektorem Parku Narodowego albo Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.
- 10** Jeśli na drzewie znajduje się gniazdo lub budka lęgowa zgłoś ten fakt do **Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.**

System identyfikacji miejskiej

System identyfikacji miejskiej (SIM) jest to system oznakowania m. in. ulic i budynków w czytelny i ujednoczony sposób dla całego miasta.

- 1 Pamiętaj, że jeżeli jesteś właścicielem lub zarządcą nieruchomości masz obowiązek oznaczyć swoją nieruchomość numerem porządkowym.**
- 2 Tabliczkę z numerem zamontuj na budynku w widocznym i dobrze doświetlonym miejscu, od strony ulicy dojazdowej.** Numer powinien być umieszczony w zasięgu wzroku maksymalnie do wysokości pierwszej kondygnacji.
- 3 W przypadku budynku z ogrodzeniem umieść numer przy głównym wejściu, furcie lub bramie na wysokości wzroku.**

- 4 W zależności od strefy wybierz jeden z dwóch typów nośników informujących o numerze domu.** Wypukłe tabliczki emaliowane zastosuj na obszarze historycznego śródmieścia i na zabytkach. Na pozostałym terenie Miasta zastosuj tabliczkę płaską wykonaną z metalu i wysokiej jakości folii przylepnej.
- 5 Dla dużych budynków wielorodzinnych, przyjęto się malowanie numerów na bocznych elewacjach w większej skali.** Projekty twórz w oparciu o krój pisma i kolorystykę systemu. Wybór lokalizacji napisu dokonuj uwzględniając kontekst miejsca i dekoracji architektonicznej budynku.
- 6 Tabliczki wykonaj zgodnie z opracowanym wzorem.** Zastosuj kolor czerwony odpowiadający barwie RAL 3000 dla liter oraz kolor biały odpowiadający barwie RAL 9003 dla tła. Użyj kroju pisma Futur EFN.

Przydatne kontakty

Gdyńskie Centrum Kontaktu Urząd Miasta Gdyni	tel. 58 626 26 26 kontakt@gdynia.pl www.gdynia.pl
Wydział Architektoniczno – Budowlany Urząd Miasta Gdyni	tel. 58 668 84 01 warchitektury@gdynia.pl
Wydział Dostępności Urząd Miasta Gdyni	tel. 58 668 87 93 tel. 58 668 87 94 niepelnosprawni@gdynia.pl
Wydział Ogrodnika Miasta Urząd Miasta Gdyni	tel. 58 620 72 86 tel. 58 668 84 92 ogrodnik.miejski@gdynia.pl
Wydział Środowiska Urząd Miasta Gdyni	tel. 58 668 84 80 wydz.srodowiska@gdynia.pl
Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji Urząd Miasta Gdyni	tel. 58 668 81 48 tel. 58 668 85 35 nieruchomosci-geodezja@gdynia.pl

Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków Urząd Miasta Gdyni	tel. 58 668 83 43 tel. 58 668 83 42 tel. 58 668 83 41 zabytki@gdynia.pl www.gdynia.pl/zabytki
Biuro Plastyka Miasta Urząd Miasta Gdyni	tel. 58 668 25 60 plastykmiasta@gdynia.pl
Zarząd Dróg i Zieleni w Gdyni	tel. 58 761 20 00 tel. 58 761 20 01 sekretariat@zdiz.gdynia.pl www.zdiz.gdynia.pl
Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku	tel. 58 301 62 61 gdansk@zabytki.mail.pl www.ochronazabytkow.gda.pl
Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego Gdynia	tel. 58 620 73 27 pinb@gdynia.gda.winb.gov.pl www.gdynia.gda.winb.gov.pl

Tekst: Jacek Piątek

Projekt okładki i ilustracje: Mateusz Żywicki – fundacja ~morze

Skład: Mateusz Żywicki – fundacja ~morze

Konsultacja merytoryczna i współpraca: Biuro Plastyka Miasta,
Aneta Brüggemann, Patrycja Zielińska

ISBN: 978-83-961896-3-9

Gdynia 2021

Publikacja została sfinansowana w całości
ze środków Gminy Miasta Gdynia

